

Helsingin kaupunki
Sosiaali- ja terveystieteiden virasto

NUORTEN TALOUS- JA VELKANEUVONTA

YLEISTÄ

- Nuoruudessaan ihminen käy läpi enemmän muutoksia kuin missään muussa elämän vaiheessa.
- Suomen lainsäädännön mukaan 18 v. on täysi-ikäinen
 - vastaa itse varoistaan ja veloistaan
 - oikeutettu tekemään itse sopimuksia
- 15 v. on oikeutettu avaamaan pankkitilin itse ansaituille rahoille ja käyttämään tiliä.
- Tämän päivän nuoret ovat syntyneet yhteiskuntaan jossa tavaroiden ja palveluiden hankinta on keskeistä.
- Velkaantunut ei tiedä tarkalleen mihin tarkoitukseen luotot on käytetty.

YLEISTÄ

- Nuoret viettävät paljon aikaa internetissä, jossa he voivat hankkia erilaisia palveluita, tavaroita sekä hoitaa sosiaalisia suhteitaan.
- Monesti nuori on lyhytjänteinen ja elää yhdessä hetkessä.
- Yhteiskunta ympärillä ja sen asettamat vaatimukset ja paineet ovat lisääntyneet.
- Luottojen tarjonnan rajoittaminen on osin hillinnyt pikavippien ottamista, mutta nyt otetaan suurempia summia.
- ”Kaverivipit” yleistyneet.
- Kännykällä ostaminen on luotollista ostamista, ostos laskutetaan puhelinlaskussa ja ostosten määrää on vaikea seurata.

MAKSUHÄIRIÖT

- Maaliskuun 2015 lopussa maksuhäiriömerkintöjä oli lähes 369 000 suomalaisella, mikä on kaikkien aikojen ennätys.
- Alkuvuonna rekisteriin on tullut päivittäin 141 uutta henkilöä, joilla ei ennestään ollut maksuhäiriömerkintöjä.
- Alle 20-vuotiaiden henkilöiden merkinnät pienentyneet vuodessa kymmenyksellä.
- Työikäisten miesten luottoriski on erittäin suuri, 25-49 –vuotiaista miehistä noin 15 prosentilla on häiriöitä.
- Eläkeikäisten maksuhäiriöt ovat myös huolestuttavassa kasvussa.

NUORET JA MAKSUHÄIRIÖT

- Pikavipit
- Vuokravelat
- Julkisen liikenteen tarkastusmaksut
- Puhelin- ja nettilaskut
- Muut netin kautta tilatut tavarat
- Kelan etuuksien takaisinperinnät

MISTÄ LIIKKEELLE?

- Ensin selvitettävä taustatekijät
 - nykyiset perheolot sekä lapsuuden kodista saatu malli
 - opiskelu/työtilanne
 - asunto-olosuhteet
 - velkaantuminen
 - dokumentit sekä tuloista että säännöllisistä menoista

VELKAKIRTENN PYSÄYTTÄMINEN JA ENNALTAEHKÄISY

- Talouden suunnittelu
 - suunnittelun avulla voi saada rahat riittämään paremmin
 - tietoisuus siitä, että enempää ei voi kuluttaa kuin mitä rahaa on käytettävissä
 - enemmän opetusta kouluihin talouden hallinnasta (miten?)
 - vapaaehtoinen luottokielto Suomen Asiakastieto Oy:n rekisteriin

VELKAKIRITTENN PYSÄYTTÄMINEN JA ENNALTAEHKÄISY

- Kirjaa ylös mitä rahaa kuukausittain saat
 - palkka, työttömyyspäiväraha, asumistuki, elatustuki, lapsilisät, tt-tuki yms.
- Kirjaa ylös kaikki kuukausittain toistuvat menot
 - vuokra, sähkö, kotivakuutus, päivähoitomaksut, elatusmaksut, puhelin- ja internetmaksut yms.
- Laadi budjetti (kk,vko, pv) ja seuraa tilannetta

TALOUS- JA VELKANEUVONTAPALVELUT

- Avustetaan taloudenpidon suunnittelussa.
- Annetaan tietoa ja neuvontaa talouden ja velkojen hoidossa.
- Selvitetään talouteen liittyvien ongelmien ratkaisumahdollisuudet.
- Palvelu on maksutonta ja luottamuksellista.
- Perustuu lakiin talous- ja velkaneuvonnasta.
- Avustetaan velkajärjestelyasioissa.
- Ohjataan tarvittaessa muun oikeudellisen avun piiriin.

MITÄ VAIHTOEHTOJA VELKOJEN JÄRJESTELYYN?

- Suora sopimus velkojan/perintötoimiston kanssa.
- Sosiaalinen luotto.
- Takuusäätiön takaus, ns. järjestelylaina.
- Velkajärjestelyn hakeminen tuomioistuimen kautta.
 - viimesijaisin keino
 - koskee velallisen kaikkia velkoja
 - yleensä velkoja maksetaan 3 vuotta
 - kuukausierä määräytyy nettotulojen ja välttämättömien menojen erotuksena

VELKAJÄRJESTELYLAIN MUUTOKSET V. 2015

- Työttömien pääsy velkajärjestelyyn nopeutuu
 - velkajärjestely voidaan jatkossa myöntää 1,5 vuotta kestäneen työttömyyden jälkeen
 - ylivelkaantuneitten nuorten pääsyä velkajärjestelyyn helpotetaan
 - velkajärjestely mahdollista myös pienyrittäjille

ENNAKKOKYSEMYKSIÄ

- Freelance-työntekijöiden ongelmien ratkaisumahdollisuudet?
- Nuoret aikuiset mielenterveyskuntoutujat? Sairastunut mahdollisesti jo peruskouluiässä, raha-asioiden hoitoa ei ole opittu ja rahankäytön rutiineja ei ole. Voimavarat vähissä.
- Laskut avaamatta useiden kuukausien ajalta. Mikä neuvoksi?
- Miksi nuoret voivat velkaannuttaa itseään lisää saman firman tuotteita/palveluita ostamalla?

ENNAKKOKYSELYKSIÄ

- Toimeentulona määrääaikainen työkyvyttömyyseläke tai muu Kelan etuus tai toimeentulotuki. Miten tällaisessa tilanteessa voi tukea asiakasta ettei velkaa syntyisi lisää ja että asiakas kokisi, että hän voi tulevaisuudessa saada asiat kuntoon?
- Mihin ohjata nuori, joka on velkaongelmissa?

KYSYMYSTEN HERÄTTÄMIÄ MIETTEITÄ

- Laki velvoittaa kaikkien kuntien hoitamaan velkaneuvontaan pääsyn tavalla tai toisella.
- Kun kohtaan velkaongelmaisen nuoren, on motivointi ja uskon luominen tulevaisuuteen ja selviytymiseen todella tärkeää.
- Keskeisintä nuoren neuvontatyössä on tukea toiminnan muutosta ja saada hänet näkemään ristiriita nykyisen elintavan ja muutostarpeen välillä.
- Jos nuoren aikoo pelastaa velkakierteestä, on mentävä syvemmälle kaikkiin niihin syihin joista ongelmat ovat aiheutuneet.

TILANTEEN ARVIOINTI YHDESSÄ VELKANEUVOJAN KANSSA

- Tiedot kaikista tuloista ja menoista, ns. maksuvara.
- Velkaantumisen syyt, taloudenhallintakyky.
- Odotettavissa olevien muutosten ennakointi.
- Kiireellisyys, mikä on tärkeintä.
- Perhe, puolison velka/taloustilanne.
- Ihminen itse, omat voimavarat, tavoitteet ja motivaatio.
- Halu sitoutua.
- Selviytyykö tehdystä suunnitelmasta/maksuohjelmasta?
- Muut mahdolliset ongelmat, oman elämän hallinta.
- Pyrkimys siihen , ettei uusia velkoja synny tai laskuja jää maksamatta.